

Katolická mše

Mešní ordinarium (neměnné):

Kyrie eleison (Pane smiluj se)

Gloria in excelsis Deo (Sláva na výsostech Bohu)

Credo (Věřím)

Sanctus (Svatý)

Benedictus (Blahoslavený)

Agnus Dei (Beránku Boží)

Giovanni Legrenzi (1626 – 1690)

Missa a 4 voci e doi violini, Op. 1 (1654)

Kyrie

<https://www.youtube.com/watch?v=jUOHZx3g89c&list=WL&index=74>

J. S. Bach – krátké nebo luteránské mše

4 mše obsahující pouze Kyrie a Gloria, BWV 233 - 236.

Missa à 4 Voci, 2 Flauti traverso. 2 Violini, Viola, b. c. BWV 234

Ukázka: Kyrie, Qui tollis

Ty, který snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi,

ty, který snímáš hříchy světa, přijmi naše prosby.

Ty, který sedíš po pravici Otce, smiluj se nad námi.

<https://www.youtube.com/watch?v=4i3dAC4rpOI>

Satz	Titel	Typ	Tempo, Taktart	Tonart	Bemerkung
1	<i>Kyrie eleison – Christe, Christe eleison – Kyrie eleison</i>	Chor	(wechselnd)	A-Dur	
2	<i>Gloria, Gloria in excelsis</i>	Chor	(wechselnd)	A-Dur	Aus Kantate BWV 67 (dort Satz 6)
3	<i>Domine, Domine Deus</i>	Bassarie	(Andante) c	fis-Moll	
4	<i>Qui tollis peccata</i>	Sopranarie	(Adagio) 3/4	h-Moll	Aus Kantate BWV 179, Satz 5 (Singstimme stark umgearbeitet)
5	<i>Quoniam tu solus</i>	Altarie	6/8	D-Dur	Aus Kantate BWV 79
6	<i>Cum sancto Spiritu</i>	Chor	(Grave) c – (Vivace) 12/8	A-Dur	Vivace-Abschnitt aus Kantate BWV 136 (Eingangschor)

Requiem (Missa pro defunctis, Missa defunctorum)

zádušní mše nebo mše za zemřelé, je v katolické liturgii mše sloužená jako součást pohřebních obřadů či při příležitosti zvláštní vzpomínky na zemřelého.

Requiem Aeternam

Kyrie eleison

Dies irae (včetně Tuba mirum, textově rozsáhlé)

Offertorium (Domine Jesu Christe, Rex gloriae)

Hostias

Sanctus

Benedictus

Agnus Dei

Communio (Lux aeterna luceat eis, Domine)

Jan Dismas Zelenka (1679 – 1745)

Requiem ZWV 46, z r. 1733

Recordare, Iesu pie, Quod sum causa tuæ viæ: Ne me perdas illa die. Quærens me, sedisti lassus: Redemisti Crucem passus: Tantus labor non sit cassus. Iuste iudex ultionis, Donum fac remissionis Ante diem rationis. Ingemisco, tamquam reus: Culpa rubet vultus meus: Supplicanti parce, Deus. ... ... Lacrimosa dies illa, qua resurget ex favilla iudicandus homo reus.	Vzpomeň si, ó, Jesu milý, žeš šel pro mne k svému cíli. Nezatrať mne v oné chvíli! Klesl's, hledaje mne, znaven. Pro mne byl kůl Kříže vstaven. Nebud' čin ten plodů zbaven! Soudce pomsty spravedlivé, dej dar odpuštění dřívě, nežli sečteš viny křivé! Sténám pod vinami svými, líce hříchů rumění mi. Slituj se nad vzdechy mámi! ... ... Slzavým dnem bude, Pane, o němž viník k Soudu vstane z hrobového svého lože!
---	--

<https://www.youtube.com/watch?v=YUDR3okjAZs>

J. S. Bach: Magnificat; 12 částí

<https://www.youtube.com/watch?v=QROi3CgekoI&list=PLRb9WetLXOGKG3IGi7SMUnHOISFD4GgMv>

Magnificat anima mea Dominum Et exultavit spiritus meus in Deo salutari meo. Quia respexit humilitatem ancillæ suæ: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. Quia fecit mihi magna qui potens est, et	Velebí má duše Pána a můj duch plesá v Bohu, mém Spasiteli, že shlédl na svou nepatrnou služebnici: Hle, od této chvíle mě budou blahoslavít všechna pokolení, že mi učinil veliké věci ten, který je mocný,
---	---

<p>sanctum nomen eius. Et misericordia eius a progenie in progenies timentibus eium. Fecit potentiam in brachio suo, dispersit superbos mente cordis sui. Deposuit potentes de sede et exaltavit humiles. Esurientes implevit bonis et divites dimisit inanes, Suscepit Israel puerum suum recordatus misericordiæ suæ, Sicut locutus est ad patres nostros, Abraham et semini eius in sæcula.</p>	<p>jeho jméno je svaté a jeho milosrdenství trvá od pokolení do pokoleník těm, kdo se ho bojí. Prokázal sílu svým ramenem, rozptýlil ty, kdo v srdci smýšlejí pyšně, mocné svrhl s trůnu a ponížené povýšil, hladové nasýtil dobrými věcmi a bohaté propustil s prázdnou. Ujal se svého služebníka Izraele, pamatoval na své milosrdenství, jak slíbil našim otcům, Abrahámovi a jeho potomkům na věky.</p>
---	---

Francois Couperin (1668 Paris - 1733 Paris)

Lecons de ténébres

- od 1693 dvorním varhaníkem v Chapelle royale a měl povinnost duchovní hudbu nejen provozovat a řídit, ale i komponovat.
- Jeho duchovní hudba je psána především pro sólisty, doprovod tvoří často jen malý ansámbl, např. pouze gamba a varhany.
- Tedy podstatně skromnější dimenze než třeba Michel Richard Delalande či Charpentier, tehdy nejuznávanější mistři duchovní hudby. Je to hudba více intimní, ale má přesto velmi přesvědčivý účinek.
- Jeho Lecons jsou jedinou duchovní skladbou, která vyšla za autorova života tiskem. Nebyla komponována pro dvůr, ale pro klarisky z kláštera opatství Longchamp.

Noty - faksimile velice dobře čitelné, na IMSLP. Doporučuji si poslechnout i se sledováním not.

<https://www.youtube.com/watch?v=5GI5ZnIJr8>

COMÉDIE-BALLET

tvoří jakýsi protipól k vážnému dvorskému baletu.

Ironizující charakter, společenská kritika. Náměty jsou buffózní.

Objevují se zde **mluvené formy** - tak je tento typ do určité míry předchůdcem pozdějšího francouzského melodramu (Rousseau). Dále se zde používají zejména **árie a ansámblly**. Tvůrci této formy byli **Molière a Lully**.

Dílo **Monsieur de Pourceaugnac** (Pán z Prasátkova): **jednoaktovka**.

Lully se tak stává tvůrcem **krátké komické opery**, jakési předchůdkyně **opéry comique**. Lully v této jednoaktovce nechává Monsigneura P. zpívat **v italštině** jako protipól k francouzsky mluvené Molièrově komedii (zpíval a hrál sám). Využil zde přitom známou zálibu Ludvíka XIV. v groteskně komických scénách.

Le Bourgeois gentilhomme - Měšťák šlechticem, 1670

Ukázka: La Cérémonie Turque

reakce na **tureckého vyslance**, který nedlouho předtím navštívil Paříž. Ve scéně vystupuje Mufti, 12 tureckých zpěváků a šest tureckých tanečnicků a Jourdan - hlavní postava díla.

Scéna začíná **tureckým pochodem** - pochod byl oblíbenou Lullyho formou. Pochod otvírá Mufti doprovázen derviši. Volá s nejrůznějšími grimasami Mohameda, Turci se položí na podlahu a volají Allah.

Nejrůznější nesmyslná slova, hříčky se slabikami.

Zde počíná **obliba v turecké tematicce**, která později přešla i do střední Evropy a byla populární i v klasicismu, např. Mozart – Pochod Alla turca.

<https://www.youtube.com/watch?v=fBFigs-fjLs>

Doklad obliby turecké tematiky v malířství

portrét Jean-Etienne Liotarda (1702-1789)

Monsieur Levett & Mademoiselle Glavany v tureckých kostýmech

OPÉRA-BALLET

Tvoří **analogii k italskému opernímu intermezzu**. Obsahuje **balety, několik árií a sborů**. Je hraničním žánrem.

Náměty jsou spíše galantní imprese, jak je tomu například v díle A. Campra Galantní Evropa. Toto dílo je v dnešní době asi nejznámější operou-balletem z této doby.

Také **pastorální náměty**. Nově potom obohatil tento typ **Rameau** (např. dílem Les Indes galantes - Galantní Indové).

Campra, L'Europe galante, 1697, Prolog a 4 entrées

Deuxième Entrée: La France

https://www.youtube.com/watch?v=YFPDVf4O_1I

Flétna (zobcová, případně příčná) jakožto topoi pro zobrazení spánku

Především ve francouzské hudbě

Sommeil qui chaque nuit (spí každou noc) - André Campra (1660 -1744), Galantní Evropa

<https://www.youtube.com/watch?v=9xHkdZUels8>

K flétně se později přidává se hoboje

Lully, Atys

<https://www.youtube.com/watch?v=ElwvwcXmzj4>

Zobcové i příčné příčné flétny

O tranquille sommeil Lully Persee

<https://www.youtube.com/watch?v=Esr-ZQsE7X0>

V instrumentální hudbě v Itálii: flétnový koncert Vivaldiho, La notte: část V., Largo (Il sonno)

<https://www.youtube.com/watch?v=Clmbn0CQZz4>

Francie - Airs de cour

Lambert: Airs de cour 1689

Tout L'univers Obéit A L'amour - Air à 5 Voix (Celý vesmír poslouchá lásku, text: Jean de La Fontaine)

https://www.youtube.com/watch?v=L6_tC28q6Dw

Dubuisson - *Ô mort, affreuse mort!* (Plainte sur la mort de Monsieur Lambert) - IXème livre d'airs sérieux et à boire, 1696

https://www.youtube.com/watch?v=G8mbOsRoUPs&index=2&list=PL2pg-SBf-AI_akrD0Au99OnnVhqj9RD38

Lambert: *Ma bergère est tendre et fidelle* (Moje pastýřka je něžná a věrná)

https://www.youtube.com/watch?v=8IEC7Jwp-Y0&index=4&list=PL2pg-SBf-AI_akrD0Au99OnnVhqj9RD38

Ballet de cour:

Ballet Royal de la Nuit

Jean-Baptiste LULLY 1632-1687

Jean de CAMBEFORT 1605–1676

Francesco CAVALLI 1602-1676

Luigi ROSSI 1597-1653

Michel LAMBERT 1610-1696

ballet de cour velkolepého rozsahu. Veršované libreto sepsal Isaac de Benserade a choreografii pro celý balet vytvořil Pierre Beauchamp.

Premiéra 1653 v Louvru.

4 dějství, která obsahují celkem 43 entrées (scén), celková doba představení byla mnoho hodin.

<https://www.youtube.com/watch?v=4TxPhruLo4o&list=WL&index=10>